

OBOWIĄZKI FUNDACJI, STOWARZYSZEŃ I INSTYTUCJI OBOWIĄZANYCH

Zgłoszenie do Centralnego Rejestru Beneficjentów Rzeczywistych (CRBR)

Fundacje i stowarzyszenia podlegające wpisowi do KRS są zobowiązane do zgłaszania informacji o beneficjentach rzeczywistych i ich aktualizacji w Centralnym Rejestrze Beneficjentów Rzeczywistych (art. 58 pkt 12 i 13 ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu).

Beneficjentem rzeczywistym fundacji lub stowarzyszenia rejestrowego jest zawsze osoba fizyczna, która zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz statutem ma decydujący wpływ na jej działalność.

Ustawa wskazuje, jak należy ustalać beneficjenta rzeczywistego, którego dane należy zgłosić w Centralnym Rejestrze Beneficjentów Rzeczywistych. W przypadku fundacji i stowarzyszeń rejestrowych – beneficjentem rzeczywistym jest każda osoba fizyczna dysponująca więcej niż 25% ogólnej liczby głosów w organie stanowiącym tej osoby prawnej, a jeśli nie można ustalić tożsamości takich osób – każdy członek zarządu organizacji. Organem stanowiącym osoby prawnej jest organ, który dysponuje (na podstawie ustawy albo statutu) uprawnieniami do przyjmowania wiążących rozstrzygnięć odnoszących się do całej osoby prawnej.

W przypadku stowarzyszeń – jako beneficjentów rzeczywistych należy wskazać wszystkich członków zarządu stowarzyszenia (organem stanowiącym jest oczywiście walne zebranie członków, które na mocy ustawy Prawo o stowarzyszeniach jest najwyższą władzą stowarzyszenia i to ono podejmuje wiążące rozstrzygnięcia w najważniejszych sprawach dotyczących całej organizacji, ponieważ jednak minimalna liczba członków stowarzyszenia wynosi 7, żaden członek walnego zebrania nie dysponuje więcej niż 25% głosów).

W przypadku fundacji – aby ustalić czy organ wymieniony w statucie jest organem stanowiącym, należy przeanalizować kompetencje, jakie statut mu przyznaje i decyzje, jakie może w sprawie fundacji podejmować (nie musi to być zarząd). Beneficjentami rzeczywistymi będą członkowie tylko tych organów stanowiących fundacji, które liczą mniej niż 4 osoby, bowiem w organie 4-osobowym i większym żaden z jego członków nie ma więcej niż 25% głosów. Jeśli wszystkie organy stanowiące fundacji są co najmniej 4-osobowe, jako beneficjentów rzeczywistych należy wskazać wszystkich członków zarządu fundacji, niezależnie od tego ile liczy osób.

Zgłoszenia beneficjentów rzeczywistych dokonuje się drogą elektroniczną na stronie Centralnego Rejestru Beneficjentów Rzeczywistych, klikając w opcję „Utwórz zgłoszenie”: <https://crbr.podatki.gov.pl/adcrbr/#/>

Instytucje obowiązane

Instytucjami obowiązany wg ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu będą te stowarzyszenia (z osobowością prawną) i fundacje, które spełniają jedno z poniższych kryteriów:

- przyjmują lub dokonują płatności **w gotówce** o wartości równej lub przekraczającej równowartość 10 000 euro, bez względu na to, czy płatność jest przeprowadzana jako pojedyncza operacja, czy kilka operacji, które wydają się ze sobą powiązane;
- prowadzą działalność w zakresie gier losowych w rozumieniu ustawy o grach hazardowych – taką grą losową jest na przykład popularna wśród organizacji pozarządowych charytatywna loteria fantowa;

- prowadzą działalność w zakresie usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych (zgodnie z definicją zawartą w Ustawie o rachunkowości, usługowe prowadzenie ksiąg rachunkowych to działalność gospodarcza wykonywana przez przedsiębiorców, nie dotyczy więc sytuacji kiedy organizacja świadczy innym organizacjom takie wsparcie nieodpłatnie lub w ramach odpłatnej działalności pożytku publicznego), świadczą usługi tworzenia osoby prawnej lub jednostki nieposiadającej osoby prawnej, świadczą usługi polegające na zapewnieniu siedziby, adresu prowadzenia działalności lub adresu korespondencyjnego oraz innych pokrewnych usług osobie prawnej lub jednostce organizacyjnej nieposiadającej osoby prawnej.

Fundacje i stowarzyszenia będące instytucjami obowiązanyimi zostały zobowiązane do:

1. Wyznaczenia:

- kadry kierowniczej wyższego szczebla odpowiedzialnej za wykonywanie obowiązków określonych w ustawie (art. 6);
- osobę odpowiedzialną za wdrożenie obowiązków określonych w ustawie - spośród członków organu zarządzającego (art. 7);
- pracownika zajmującego kierownicze stanowisko odpowiedzialnego za zapewnienie zgodności działalności fundacji/stowarzyszenia oraz ich pracowników i innych osób wykonujących czynności na rzecz fundacji/stowarzyszenia z przepisami ustawy (art. 8);
- w przypadku instytucji obowiązanych prowadzących działalność jednoosobowo zadania, o których mowa wyżej, wykonuje osoba prowadząca tę działalność (art. 9).

2. Identyfikowania i oceny ryzyka związanego z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu, odnoszącego się do ich działalności. Ocena ryzyka powinna być sporządzona w postaci papierowej lub elektronicznej i podlegać bieżącej aktualizacji, nie rzadziej niż co dwa lata. (art. 27)

3. Stosowania środków bezpieczeństwa finansowego wobec swoich klientów, poprzez rozpoznanie ryzyka prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu związanego ze stosunkami gospodarczymi lub z transakcją okazjonalną. Rozpoznane ryzyko winny dokumentować uwzględniając czynniki wymienione w art. 33 ust. 3 ustawy. Stosując środki bezpieczeństwa finansowego, określone w art. 34 ustawy, instytucja obowiązana bezwzględnie dokonuje identyfikacji beneficjenta rzeczywistego, którym zawsze jest osoba fizyczna. Stosowanie uproszczonych (art. 42) lub wzmożonych (art. 43) środków bezpieczeństwa finansowego jest zależne od poziomu rozpoznanego ryzyka prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu.

4. Wprowadzenia wewnętrznej procedury w zakresie przeciwdziałania prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu, która powinna określać zasady postępowania, obejmujące elementy wymienione w art. 50 ust. 2 pkt. 1 - 9 ustawy.

5. Zapewniania udziału w szkoleniach osobom wykonującym obowiązki związane z PP/FT. Programy szkoleniowe powinny uwzględniać charakter, rodzaj i rozmiar działalności prowadzonej przez instytucję obowiązana oraz zapewniać aktualną wiedzę w zakresie realizacji obowiązków instytucji obowiązanej, w szczególności obowiązków, o których mowa w art. 74 ust. 1, art. 86 ust. 1 i art. 89 ust. 1 ustawy. (art. 52)

6. Przekazywania informacji o:

- transakcjach ponadprogowych – do GIIF (art. 72),
- okolicznościach mogących wskazywać na podejrzenie popełnienia przestępstwa prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu – do GIIF (art. 74),
- uzasadnionym podejrzeniu, że środki będące przedmiotem transakcji lub zgromadzone na rachunku pochodzą z przestępstwa innego niż przestępstwo prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu – do prokuratora (art. 89).

Obowiązek zgłaszania zmiany danych w KRS

Fundacje i stowarzyszenia podlegające obowiązkowi wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego są obowiązane zgłaszać zmiany danych, które podlegają obowiązkowemu wpisaniu do rejestru (art. 53a ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym).

Prezydent Miasta Tychy jest obowiązany informować sąd rejestrowy o zdarzeniach, które podlegają obowiązkowi wpisu do Rejestru z urzędu. W przypadku stwierdzenia, że wniosek o wpis do Rejestru lub dokumenty, których złożenie jest obowiązkowe, nie zostały złożone pomimo upływu terminu, sąd rejestrowy wzywa obowiązanych do ich złożenia pod rygorem zastosowania grzywny – postępowanie przymuszające.

Nadzór i kontrola starosty

Kontrolę wypełniania powyższych obowiązków sprawuje m.in. starosta właściwy dla siedziby instytucji.

W przypadku stowarzyszeń – starosta nadzoruje zgodność ich działania z przepisami prawa i statutu. W ramach kompetencji nadzorczych ma prawo żądać, aby w wyznaczonym terminie władze stowarzyszenia dostarczyły odpisy uchwał lub złożyły niezbędne wyjaśnienia. Starostwo, kierując wniosek do stowarzyszenia, musi uzasadnić swoje żądania. W razie niezastosowania się stowarzyszenia do wyżej wymienionych żądań, starosta może złożyć wniosek do sądu o wyznaczenie grzywny. W razie stwierdzenia, że działalność stowarzyszenia jest niezgodna z prawem bądź statutem, starosta może wystąpić o usunięcie nieprawidłowości w określonym terminie, udzielić ostrzeżenia władzom lub wystąpić do sądu o zastosowanie ostrzejszych środków. (art. 8 ust. 5 pkt 2 oraz Rozdział 3 ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. - Prawo o stowarzyszeniach)

W przypadku fundacji - o zgodności działania fundacji z przepisami prawa i statutem oraz z celem, w jakim fundacja została ustanowiona, orzeka sąd w postępowaniu nieprocesowym na wniosek właściwego ministra lub starosty. Właściwy minister lub starosta może wystąpić do sądu o uchylenie uchwały zarządu fundacji, pozostającej w rażącej sprzeczności z jej celem albo z postanowieniami statutu fundacji lub z przepisami prawa. Organ ten może jednocześnie zwrócić się do sądu o wstrzymanie wykonania uchwały do czasu rozstrzygnięcia sprawy. (art. 12 ust. 1 i art. 13 ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach)

Ponadto w stosunku do fundacji korzystającej ze środków publicznych i prowadzącej działalność na obszarze całego kraju, w zakresie działalności prowadzonej na obszarze właściwości miejscowej samorządu powiatowego, starosta wykonuje uprawnienia wynikające z przepisów art. 12-15 ustawy o fundacjach. (art. 15a ustawy o fundacjach)

Kontrola stowarzyszeń i fundacji na podstawie przepisów o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu wynika odpowiednio z art. 25a prawa o stowarzyszeniach oraz art. 14a ustawy o fundacjach.

W związku z powyższym Prezydent Miasta Tychy raz w roku zwraca się z prośbą o przesłanie informacji pozwalających zweryfikować status fundacji/stowarzyszenia w kontekście spełnienia ustawowych kryteriów dla uznania podmiotu za „instytucję obowiązaną”.